

משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון

1. ההצעה הזאת לפתרון בחינת הבגרות בעברית היא דוגמה, ובה כמה אפשרויות פתרון לשאלות הפתוחות, והיא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שמעריכי הבחינה יקבלו.
2. בפתרון שלהלן מובאות עיקר הסוגיות שהיו טעונות ליבון, אך יודגש כי בפתרון זה אין תשובות מלאות ומקיפות, המזכות בניקוד מלא. נדגיש כי מטבע הדברים ציון המבחן מורכב גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **ט"ח** (טעות לעולם חוזר) – בהצעת הפתרון עלולות ליפול טעויות, ואין בה כדי לחייב את מעריכי הבחינה לקבל תשובה שגויה.
4. על פי חוזר מנכ"ל טוהר הבחינות – תשע"ה/ה'29, נבחן בבחינת הבגרות מחויב לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שהנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר. [קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!

משרד החינוך

הצעת פתרון לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון, מס' 11281, קיץ תשפ"ב

חלק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

1. א. הנדסת אקלים היא התערבות מדעית ומכוונת של האדם במערכת האקלים של כדור הארץ. מטרתה היא למנוע את ההתחממות של כדור הארץ באמצעות מיזמים טכנולוגיים רחבי היקף שישנו את המאפיינים של האוקיינוסים, היבשות, המערכות האקולוגיות והאטמוספירה, ובכך היא יכולה לפתור את משבר האקלים.
- ב. **הפחתת הפליטה של גזי חממה:** מעבר לשימוש באנרגיות מתחדשות / הגברת השימוש בתחבורה הציבורית / מעבר לתזונה מן הצומח
- הסתגלות:** שימוש בזני צמחים שיכולים לשרוד בתנאי בצורת ויובש / התמודדות עם שיטפונות והצפות ומניעתם
2. הכותב מעלה הצעה לזהם את כדור הארץ בחלקיקי חומצה גופרתית כדי לצמצם את הקרינה, וכך למנוע את התחממות כדור הארץ. הצעה זו מנוגדת לתפיסה המקובלת, שכן שוחרי הסביבה נאבקים במשבר האקלים, שהוא עצמו נובע מזיהום כדור הארץ.
3. I. הנדסת אקלים עשויה להזיק פחות מן המהפכה התעשייתית.
4. **התסמינים**
שינויי האקלים / התחממות כדור הארץ / שיטפונות / זיהום האוויר / מזג אוויר קיצוני / קרינת השמש / עלייה בפליטת הפחמן הדו-חמצני
הגורמים לבעיה (למשבר האקלים)
כל גורם מזהם: האדם / התעשייה / חברות מזהמות / התנהלות בני האדם / שימוש במזהמים: נפט, גז, פחם / מדינות בעולם
5. השימוש בהנדסת אקלים מצריך תיאום והסכמה בין-לאומיים, מכיוון שמדינה יכולה להשתמש באחד הפתרונות של הנדסת אקלים כדי לקדם את ענייניה שלה, כמו אינטרסים במחצבים ומים וענייני כלכלה, ובכך לפגוע במדינה אחרת. כדי למנוע סכסוכים וכדי להחליט החלטות המקובלות על כולם בנוגע להנדסת אקלים, צריך להקים מנגנונים בין-לאומיים שיסייעו בכך.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, 11281

6. הצעה לסקירה

משבר האקלים נוגע לשינויי אקלים קיצוניים ולהתחממות כדור הארץ שמתרחשים בעקבות שימוש האדם בחומרים מזהמים, המזיקים לסביבה. בסיום ועידה של האו"ם בנושא קראו מומחים וארגונים בין-לאומיים למנהיגי מדינות לפעול לפתרון המשבר והציעו כמה דרכים אפשריות לכך: הפסקת השימוש במזהמים, כמו גז ופחם, שתביא להפחתת פליטת גזי החממה או מעבר לשימוש באנרגיות מתחדשות, כמו שימוש באנרגיית השמש והרוח (שניידר, 2019 וחסון, 2021).

אחת הדרכים המעניינות להתמודד עם משבר האקלים היא הנדסת אקלים – התערבות מכוונת של האדם באמצעים טכנולוגיים כדי לקרר את כדור הארץ. הנדסת האקלים נועדה לצמצם את קרינת השמש, למשל בעזרת פיזור חלקיקי גופרית באטמוספירה כדי למנוע את חדירת קרני השמש (שניידר, 2019 וחסון, 2021). אפשרות אחרת של הנדסת אקלים היא לכידת הפחמן הדו-חמצני והטמנתו באדמה (חסון, 2021).

עם זה המדענים מצביעים על סכנות בשימוש בהנדסת אקלים, שכן היא עלולה להחמיר את משבר האקלים בהיווצרות גשם חומצי ופגיעה בשכבת האוזון וכן בצמצום משקעים, בצורות, סופות הוריקן וגרימת שיטפונות (שניידר, 2019 וחסון, 2021). שניידר (2019) גם מתריעה שבעקבות הפעלת שיטות של הנדסת אקלים עלולים להיגרם סכסוכים בין מדינות על משאבים, אך נראה כי הבעיה העיקרית היא ששימוש בהנדסת אקלים הוא טיפול בתסמיני משבר האקלים ולא במה שגורם מלכתחילה למשבר (שניידר, 2019 וחסון, 2021).

— חסון, נ' (2021). שהאדם יהרוס את האקלים? החזון הזה הוא כבר לא נחלת השוליים. **מוסף הארץ**. אוחזר מ־ haaretz.co.il.

— שניידר, ל' (מאי, 2019). הפתרון הכוזב למשבר האקלים. **הארץ**. אוחזר מ־ haaretz.co.il.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, 11281

חלק שני – לשון (50 נקודות)

פרק א: שם המספר ואותיות השימוש – חובה (10 נקודות)

- 7. • שש
- חמישים וארבע
- שלושים וחמישה אלף
- חמישה
- אלפיים עשרים ואחת
- עשרים ושש
- שלושה עשר
- שלוש
- אחד
- חמישים ושניים

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

פסוקית (תיאור) ויתור

פסוקית מושא

8. I. אף כי כולם מסכימים | שחייבים לצמצם את פליטת גזי החממה |, האמצעים להשגת מטרה זו שנויים במחלוקת.

II. בשל התפרצות הר הגעש פינטובו שבפיליפינים ירדה הטמפרטורה בעולם בכחצי מעלה.

III. גזי החממה יישארו באטמוספירה אלפי שנים, | לכן משבר האקלים לא יפתר במהרה. |

איבר ב'

איבר א'

מורכב

א. (1) משפט I:

פשוט

משפט II:

מחובר / איחוי / מאוחד

משפט III:

ב. הטמפרטורה בעולם ירדה בכחצי מעלה מפני שהר הגעש פינטובו שבפיליפינים התפרץ.

או:

הר הגעש פינטובו שבפיליפינים התפרץ, לכן הטמפרטורה בעולם ירדה בכחצי מעלה.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, 11281

9. א.

- I. בתחילתו של ספר המדע הבדיוני מאת קים סטנלי רונינסון מסופר **כי** גל חום קטלני מכה בהודו. פסוקית נושא
- II. הטענה **כי** הפתרון למשבר האקלים הוא הנדסת אקלים נתונה במחלוקת בין החוקרים. פסוקית לוואי
- III. השימוש בטכנולוגיה של הנדסת אקלים יהיה מוגבל **כי** נדרשת הסכמה בין-לאומית לכך. פסוקית (תיאור) סיבה

ב.

- ג. **המזהמים** שם עצם הגדולים אינם **משלמים** פועל את המחיר **המטריד** שם תואר של ההרס הסביבתי.

10. א. I. אילו טיפלה הקהילה הבין-לאומית בגורמים להרס הסביבה, המזהמים הגדולים היו משלמים את המחיר

הכלכלי ולא גורמים אחרים. מורכב

II. הקהילה המדעית עוסקת בנושא הנדסת האקלים זה כמה שנים, ואילו ארגונים בין-לאומיים עדיין

אינם עוסקים מספיק בנושא זה. מחובר / איחוי / מאוחד

(2) אם הקהילה הבין-לאומית תטפל בגורמים להרס הסביבה, המזהמים הגדולים ישלמו את המחיר הכלכלי

ולא גורמים אחרים.

ב. משפט 1: (450 א'ע'ע) ע'צ'ים י'שתל'ו בערי ישראל (במסגרת תוכנית חדשה של הממשלה).

משפט 2: הע'צ'ים יפתרו את בעיית המחסור החמור ב"ריאות ירוקות" בערים.

משפט 3: הע'צ'ים הם חלק מן התשתית העירונית.

משפטים קבילים אחרים:

- הע'צ'ים תורמים להפחתת זיהום האוויר בערים. / הע'צ'ים חיוניים להפחתת זיהום האוויר בערים.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, 11281

11. א. I. משבר האקלים הוא איום (קיומי).
- II. אירועי האקלים נעשו קיצוניים (יותר) בשנים האחרונות.
- III. נעשה הכול עבור כדור הארץ.
- IV. אדישות אינה מדיניות.
- (2) המשפט היוצא דופן הוא III, סוגו: פועל'
- (3) משבר האקלים הוא איום קיומי מפני שאירועי האקלים נעשו קיצוניים יותר בשנים האחרונות.
- ב. (1) I הקריאות להתערבות מכוונת במערכת האקלים של כדור הארץ הולכות וגוברות בקרב הקהילה המדעית.
- (2) מפני ששוא זה מצוין תהליך / מצוין תהליך / התגברות / התחזקות / התעצמות.
- ג. התערבות מכוונת של האדם באקלים (למשל קירור מלאכותי של כדור הארץ) תגרום כנראה למשבר חמור יותר מן המשבר הנוכחי.
- חוסר ודאות / ספק / הסתייגות

12. א. (1)+(2) I. הטיפול במשבר האקלים מתמקד בתסמינים ולא במחלה.
מושא כולל
- II. אנחנו יכולים להפחית (את פליטת גזי החממה) או להנדס (את האקלים).
נשוא (מורחב) כולל
- III. חשוב שהאנושות תמצא פתרונות שימנעו פגיעה לא רק בסביבה אלא גם ביחסים (בין מדינות).
לואי כולל
- (3) משפט I: ניגוד
- משפט II: ברירה
- משפט III: הוספה
- ב. הטיפול במשבר האקלים לא / אינו מתמקד במחלה אלא בתסמינים.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, 11281

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

13. א.

המילה	השורש	הבניין
מוֹבֵן	ב-ו-ן	הופעל
יוֹבֵיל	י-ב-ל	הפעיל
יִתְחִילוּ	ת-ח-ל	הפעיל
לְהַנְדִּס	ה-נ-ד-ס	פיעל
נִזְדַּקְק	ז-ק-ק	התפעל

ב.

שורש: מ-ו-ט	שורש: נ-ט-י/ה
יְמִיט	נוֹטָה
מִתְמוּטָט	מָטָה
מָט	

14. א.

שמות תואר שנוצרו בדרך של שורש ומשקל	שמות תואר שנוצרו בדרך של בסיס וצורן גזירה סופי	
	שמות תואר במשקלים אחרים	שמות תואר במשקלי הבינוני
מבוקרת: בניין פועל כרוכות: בניין פעל (קל)	נדיר	עוצמתי, ראשון עולמיים

ב. (1)+(2) I. האנושות (צְרִיכָה) פתרון למשבר האקלים. נקבה

II. תרבות הצְרִיכָה המשקל: קטֹּלָה; משמעות המשקל: שם פעולה (ש בניין פעל / קל)

ג. (1) המשמעות המשותפת לשני הצורנים הסופיים היא שם תואר.

(2) חִמְצָנִי י

קוֹלָנִי נִי

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, 11281

15.

א.

יש ספנות רבות בהתערבות האדם במערכת האקלים: פליטת גזי חממה, הוצרות גשם חומצי, הפיכת (פעל (קל) נפעל התפעל פיעל

אזורים טבעיים לאזורים עירוניים, ברוא יערות ועוד. התערבות כזאת תחייב הספמים הפעיל בין מדינות כדי למנוע סכסוכים על אותם המשאבים. פיעל

ב. (1) זוג I

(2) II. – הדחת החוקר הראשי מצוות המחקר עיכבה את פרסום התוצאות. נ-ד-ח

– הדחת כלים היא פעולה שגורמת לבזבוז מים. ד-ו-ח

ג.

ניתוח המילה בתפקיד שם		ניתוח המילה בתפקיד פועל			המילה שבחרתם
משקל	שורש	גוף	בניין	שורש	
קטיל (קטיל)	ת-ק-ף	נוכח / גוף שני, יחיד (זכר) / או: נסתרת / גוף שלישי, יחידה (נקבה)	הפעיל	נ-ק-ף	תקיף
או					
קטיל (קטיל)	א-ס-ר	מדבר / מדברת או: גוף ראשון יחיד / יחידה	הפעיל	ס-ו-ר	אסיר

16.

א.

השם	השורש	הקיפו את השם שאינו נוטה באותו המשקל
שימוש במסור עלול להיות מסוכן.	נ-ס-ר	גבור
האם הנדסת אקלים היא צעד נכון?	כ-ו-ן	גאון
האדם לרוב קנאי לפרטיותו.	ק-נ-א	תנאי

ב. תחבורה, תפוסה, תמהון, תגובה, תרגום, תביעה

ג. הרצאה, מלאי, השתוות, מצוי, פנאי, הקפאה

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, 11281

17. א.

- I. **המזהמים** הגדולים אינם **משלמים** את המחיר על ההרס הסביבתי.
שם תואר פועל
- II. שימוש בשיטות של הנדסת אקלים יגרום לתעשיות **המזהמות** להימנע מצמצום הפליטה של גזי חממה.
שם תואר פועל

ב.

המילה	השורש	שם הפועל בבניין פעל (קל)
מְשִׁיב	נ-ש-ב	לנשוב
מוֹרִיד	י-ר-ד	לרדת / לִירֵד / לְרַד

ג. (1) מדעני אקלים **נוֹכְחִים** / **נוֹכְחִים** לדעת כי להנדסת אקלים יש גם השפעות ביטחוניות.

(2) בוועידת האקלים הקרובה **יְדוֹנוּ** / **יְדוֹנוּ** יוזמות להפחתת גזי חממה.

• הבניין של **יְדוֹנוּ** נִפְעֵל

• הבניין של **יְדוֹנוּ** נִפְעֵל (ק)

ד. המילה שנוצרה בדרך התצורה של **סְבִיבָתוֹן**: **מְדַעֵן**